

הרשות המקומית כלבנת היסוד בהתמודדות עם הפרעות - מהלכה למעשה

1. תיק אב להיערכות העירייה בחירום, אפריל 2015 - <https://bit.ly/3IE5dhE>
2. מאיר אלרן, כרמיית פדן ואיה דולב, "חירום, חוסן והעיר הגדולה", עדכן אסטרטגי, כרך 23, גיליון 2, המכון למחקרי ביטחון לאומי, 2020.
3. Elise Campbell & Hana Passen, "All Disasters Are Local. Resilience Should Be, Too, New America", 2019 - <https://bit.ly/3GfuczI>; Col, J. M, "Managing disasters: The role of local government", Public administration review 67, 2007, pp. 114-124
4. https://www.nevo.co.il/law_html/law01/p182_001.htm
5. https://www.nevo.co.il/law_html/law01/211_003.htm
6. https://www.nevo.co.il/law_html/law01/211_008.htm
7. מסמך גיבוש אסטרטגיית פקע"ר, 28 ביולי 2021, עמ' 16.
8. הבחינה נתונה לפעילות ממרס 2020 ועד לסיומו של "הגל השלישי" ביוני 2021.
9. מערכת אתר צה"ל, "סיכום מבצע 'שומר חומות' עד כאן", אתר צה"ל, 21 במאי 2021 (סיכומים יומיים 10-20 במאי 2021).
10. Moran Bodas, Donald T. Kirsch, & Kobi Peleg, "Top hazards approach-Rethinking the appropriateness of the All-Hazards approach in disaster risk management", International journal of disaster risk reduction 47, 101559, 2020; Peter A Gregory, "Reassessing the effectiveness of all-hazards planning in emergency management", Inquiries Journal 7(06), 2015; Laurence Dominique Rene-e Pearce, An integrated approach for community hazard, impact, risk and vulnerability analysis: HIRV (Doctoral dissertation, University of British Columbia, 2000
11. תיק האב העדכני נחתם על-ידי כלל הגורמים הרלוונטיים ביוני 2021.
12. במסגרת זו פקע"ר מאמץ את כל הרשויות מדי שנה, בהיקף משתנה בהתאם לסיווג הרשות. מזה שלוש שנים שלמנגנון האימונים הצטרפה מנהלת אזרחית ייעודית המאמנת חלק ניכר מהרשויות (ככלל, את הגדולות והמאוימות).
13. גודל היקל"ר ובכירות מפקדה תלוי בגודל הרשות. לאחרונה אף עודכנה תקינת היקל"רים בפקע"ר על מנת להתאימה לצרכים המשתנים ולמאפייני הרשויות.
14. פירוט נרחב אודות פעילות פקע"ר בסיוע לרשויות המקומיות ראו: כרמיית פדן, מאיר אלרן ודנה אגמי: "שמיכה כתומה: פקע"ר בהתמודדות עם מגפת הקורונה: מאפיינים ומשמעויות", בתוך "יחסי חברה-צבא בישראל בצל הקורונה: תובנות מהגל הראשון", המכון הישראלי לדמוקרטיה והמכון למחקרי ביטחון לאומי (ספטמבר 2020), עמ' 83-98.
15. תוכנית סיוע ייעודית לרשויות המקומיות במסגרת המאבק בהתפרצות מגפת הקורונה בהובלת משרד הביטחון ופקע"ר.
16. כחלק מהחלטת הממשלה 922 מ-30 בדצמבר 2015, שעניינה פעילות הממשלה לפיתוח כלכלי באוכלוסיית המיעוטים בשנים 2016-2020.
17. אישור מכוח סעיף 2 (יא) לחוק ההתגוננות האזרחי של שר הביטחון, 16 במרס 2020.
18. סיכום מפקד פקע"ר לכנס ראשי רשויות מחוז דן לסיכום מבצע "שומר החומות", 17 ביוני 2021.
19. מבט על, גיליון 1474, המכון למחקרי ביטחון לאומי, 26 במאי 2021.

"רוחות מנשבות": פקע"ר והקהילה החרדית בעת משבר הקורונה

1. עמנואל סיון, "תרבות המובלעת", בתוך: עמנואל סיון, גבריאל אלמונד, סקוט אפלבי (עורכים), קנאות תתית מודרנית: יהדות, נצרות, אסלאם, הינדואיזם, משכל, תל אביב, 2004, עמ' 29-107.
2. משה סמט, החדש אסור מן התורה - פרקים בתולדות האורתודוקסיה, מרכז דינור לחקר תולדות ישראל, ירושלים, 2005.
3. יעקב כץ, "דעת תורה - הסמכות הבלתי מסויגת שטוענים לה בעלי הלכה", 1997, בתוך זאב ספראי ואבי שגיא (עורכים), בין סמכות לאוטונומיה במסורת ישראל, הקיבוץ המאוחד, תל אביב, עמ' 95-104.
4. שי וזנר, שי, (2003). "נאמנות להלכה - מהי?", 2003, בתוך עמיחי ברהולץ (עורך), מסע אל ההלכה: עיונים בין תחומיים בעולם החוק היהודי, משכל, תל אביב, עמ' 83-101.
5. שטרן, ידידיה, נחומי יפה, גלעד מלאך, אסף מלחי, יהודית חרדית ודמוקרטיה: מדינת ישראל והדמוקרטיה בעיניים חרדיות, המכון הישראלי לדמוקרטיה, ירושלים, 2021, עמ' 22-23.
6. אנשיל פפר, "מגיפת הקורונה מציבה לאתוס החרדי את האתגר הכי גדול מקום המדינה", הארץ, 31 במרס, 2020. <https://www.haaretz.co.il/health/corona/premium-1.8726260>
7. בנימין בראון, המדריך לחברה החרדית: אמונות וזרמים, המכון הישראלי לדמוקרטיה ועם עובד, ירושלים ותל אביב, 2017.
8. מנחם, פרידמן, החברה החרדית: מקורות, מגמות ותהליכים, מכון ירושלים לחקר ישראל, ירושלים, 1991.
9. לי כהנר, החברה החרדית על הציר שבין שמרנות למודרניות, המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2020, עמ' 22.
10. על הציבור הליטאי נמנים גם בני עדות המזרח (12.4% מכלל הציבור החרדי) שהתחנכו במוסדות חינוך ליטאיים-אשכנזים.
11. נסים ליאון, חרדיות רכה: התחדשות תתית ביהדות המזרחית, יד יצחק בן צבי, ירושלים, 2009.
12. גלעד מלאך וראובן גורבט, שילוב חרדים לאחר הקורונה: תמונת מצב והמלצות למדיניות, המכון הישראלי לדמוקרטיה וג'וינט-ישראל, ירושלים, 2020.
13. יחידת קישור לרשות - ייעודן לסייע לרשות המקומית להיערך לשעת חירום ולתפקד במהלכה בתחומי הג'א, רציפות תפקודית ובענייני הספקת שירותים חיוניים לאזרח בתיאום עם משרדי הממשלה. עם זאת, בשל הבנת המורכבות הקהילתית רבת הפנים והגוונים של הציבור החרדי, הובן במהלך שלביו הראשוניים של משבר הקורונה שישנה חשיבות רבה ביצירת ממשקים ושיתופי פעולה עם גורמים קהילתיים שאינם סרים בהכרח למרות וסמכות ראשי רשויות חרדיות או מי מטעמם. על כן ליקל"ר נותר תפקיד חשוב בתפעול מנגנוני הסיוע של פקע"ר מול הציבור החרדי.
14. מתוך תפיסה של גישור וחיבור, פעל דסק החברה החרדית להנגיש ולהסביר למפקדי המלוניות וצוותיהם את התפיסות והצרכים של החברה החרדית, שבבסיסם עומדת התנהגות זו. פעילות משמעותית נוספת כללה מפגש וירטואלי מרגש שנערך בין שהים חרדיים במלוניות ובין מפקדי וצוותי מלוניות בפקע"ר לטובת הקשבה ושיח שהתגלה כחשוב ומשמעותי לשני הצדדים

רב תרבותיות - מאתגר להזדמנות

1. מחוז הצפון של פקע"ר הוא אחד מחמשת מחוזות הפיקוד. המחוז מורכב מחמש נפות המחולקות לפי חלוקה גיאוגרפית (ראו תרשים מס' 1 בנספח).
2. לפירוט ראו תרשים מס' 2.
3. Carmit Padan & Reuen Gal, "A Multi-dimensional Matrix for Better Defining and Conceptualizing Resilience", National Resilience, Politics and Society, 2(1) (month, 2020), pp. 41-78
4. Odeya Cohen, Dima Leykin, Mooli Lahad, Avishay Goldberg & Limor Aharonson-Daniel, "The conjoint community resiliency assessment measure as a baseline for profiling and predicting community resilience for emergencies". Technological Forecasting and Social Change, 80(9) (November, 2013), pp. 1732-1741
5. Kathleen Sherrieb, Fran Norris & Sandro Galea, "Measuring Capacities for Community Resilience", Social Indicators Research: An International and Interdisciplinary Journal for Quality-of-Life Measurement, 99(2) (November, 2010), pages 227-247
6. Daniel P Aldrich, Building resilience: Social capital in post-disaster recovery. University of Chicago Press, Chicago, IL, 2012
7. ספרות המחקר מצביעה על חמישה מרכיבים לחוסן קהילתי: מידע ותקשורת, יכולת ארגונית/קהילתית, הון חברתי, מנהיגות, אמון.
8. ההגדרה המוקובלת להון חברתי ב־OECD. חוקרים נוהגים להבחין בין שלושה סוגים של הון חברתי: מחבר, מוגשר, מקשר. להרחבה, ראו Aldrich, 2012
9. Robert. D Putnam, "Bowling alone: America's declining social capital", Journal of democracy, 6(1) (XXX, 1995), pp. 65-78; Fran H. Norris, Susan P. Stevens, Betty Pfefferbaum, Karen F. Wyche & Rose L. Pfefferbaum, "Community resilience as a metaphor, theory, set of capacities, and strategy for disaster readiness." American Journal of Community Psychology, 41(1-2) (March, 2008), pp. 127-150
10. Putnam, 1995 כמו בהערה 13
11. Rachel. C. Lee, The Americas of Asian American Literature: Gendered Fictions of Nation and Transnation, Princeton University Press, Princeton, 1999
12. אלעזר לשם ודורית רואר-סטריאר, שונות תרבותית כאתגר לשירותי אנוש. מאגנס, ירושלים, 2003.
13. Bhikhu Parekh, Rethinking multiculturalism: Cultural diversity and political theory. Macmillan Press, London, 2000
14. מחוז צפון פיתח פורמט "המלצה לאזור מוגבל" שכלל מודל לזיהוי רשות לקראת מעבר ל"צבע אדום ברמזור". הפורמט כלל ניתוח של התחלואה באמצעות פילוח החולים בחתך לפי שכונות ברשות. באמצעות פורמט זה, נמנעה הגבלה על כל שטח הרשות ועל יקיפי אוכלוסייה גדולים. המחוז התמקד בשכונות מוגדרות ובהתאם המליץ לדרג מדיני להכריז רק על אזור מסוים, בתוך הרשות, כ"אזור מוגבל".
15. על פי עלי (2021) הזיהוי בין "חירום" ל"ביטחון" והעובדה שהתמודדות והיערכות

- לחירום (על רקע צבאי ואזרחי) כרוכה בממשק עם המערכת הביטחונית מובילה את החברה הערבית לתחושת הססנות, חשדנות ואי רצון לשתף פעולה בקרב חלקים בה. עלי, נ', חוסן חברתי בחברה הערבית: תודעה, התאמה תרבותית והמלצות לפעולה. מוסד שמואל נאמן, הרשות הלאומית לחירום והמשרד לשוויון חברתי, חיפה, 2021.
16. ראו פירוט בטבלה 1.
17. כפועל יוצא למעמד של אנשי דת וקהילה בחברה החרדית הוחלט כי חלוקת סלי המזון תבוצע גם היא בשיתוף בין אנשי דת וקהילה לבין נציגי הרווחה ברשות.
18. מכיוון שחברי הקהילה משתמשים בטלפונים כשרים הודעות מחלימים מקורונה נשלחו באמצעות מסרונים לטלפונים אלה.
19. Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity
20. שי בן-יוסף, לירז טאוב ואמיר בן דוד, ניהול חרום מבוסס נכסים – הגישה ההיברידית למיזוי יכולות במרחב האזרחי בחרום, (טרם פורסם).
21. Bill Joiner, "Leadership agility for organizational agility". Journal of Creating Value, 5(2) (September 2019), pp. 139-149
22. Lum, D. (2010). Culturally competent practice: A framework for understanding. Cengage Learning
23. Rowena Fong, Culturally competent practice with immigrant and refugee children and families. Guilford Press, New York, 2004
24. מאפיינים דמוגרפיים רלוונטיים להיערכות בחירום ולמתן מענה בחירום מופיעים בנספח 1.

מוכנות למענה בחירום של ארגוני חירום: מקרה השתלבות פקע"ר במאמצי ניהול מגפת הקורונה בישראל ולקחיה

1. "A strategic framework for emergency preparedness", World Health Organization (January 2017)
2. Michael K. Lindell & Roland W. Perry, Behavioral Foundations of Community Emergency Management, Habitat International, Hemisphere Publishing Corp, Washington DC, 1992; Joseph Scanlon, Ira Helsloot & Jelle Groenendaal, "Putting it all together: Integrating ordinary people into emergency response", International Journal of Mass Emergencies and Disasters 32(1), 2014, pp. 43-63
3. Yannick Hémond & Benoit Robert, "Preparedness: the state of the art and future prospects", Disaster Prevention and Management, Volume 21, No. 4, 2012, pp. 404-417
4. Department of Homeland Security, Target Capabilities List – A Companion to the National Preparedness Guidelines, DHS, Washington D.C, 2007
5. Dennis S. Mileti, Disasters by design: A reassessment of natural hazards in the United States, Joseph Henry Press, Washington D.C, 1999
6. Reidar Staupe-Delgado & Bjorn Ivar Kruke, "Preparedness: Unpacking and clarifying the concept", Journal of Contingencies and Crisis Management 26(2), 2008, pp. 212-224

- approach–Rethinking the appropriateness of the All-Hazards approach in disaster risk management”, International journal of disaster risk reduction 47 (2020), 101559
- Kobi Peleg, Moran Bodas, Attila J. Hertelendy & Thomas D. Kirsch, “The COVID-19 pandemic challenge to the All-Hazards Approach for disaster planning”, International Journal of Disaster Risk (Reduction, Volume 55 (March 2021
- פקע"ר, התפיסה המבצעית של פקע"ר, ינואר 2019.
- פקע"ר, ספר מפקדת הפיקוד במלחמה, פברואר 2020.
- פקע"ר, תיק אב לרשות המקומית, מאי 2021.
- אלכס אלטשולר ומאיר אלרן, "סמכות ואחריות בחזית האזרחית", עדכן אסטרטגי 15(2), המכון למחקר ביטחון לאומי (INSS), יולי 2012.
- Leonard J. Marcus, Barry C. Dorn, Isaac Ashkenazi, Joseph P. Henderson, Eric J. McNulty, Crisis Preparedness and Crisis Response: The Meta-Leadership Model and Method. The McGraw Hill Homeland Security Handbook; McGraw-Hill: New York, NY, USA, 2012, pp. 679–710
- .Ibid
- כרמית רפפורט, יצחק אשכנזי ואלדד שמש, "ניהול משברים – ניתוח מקרה ניהול התפשטות נגיף הקורונה בישראל". הרבעון לחקר ארגונים וניהול משאבי אנוש 5(2), 2020.
- מודל הפגיעות הרשותי**
- Susan L. Cutter, "Vulnerability to environmental hazards", Progress in human geography 20.4, 1996, pp. 529-539
- UNISDR, UNDP, "Making Disaster Risk Reduction Gender Sensitive: Policy and Practical Guidelines", 2009
- Yung-Jaan Lee, "Social vulnerability indicators as a sustainable planning tool", Environmental Impact Assessment Review 44 (2014), pp. 31-42
- Eric Tate, "Uncertainty analysis for a social vulnerability index", Annals of the association of American geographers 103.3 (2013), pp. 526-543
- European Commission (Seventh Framework Programme). ENSURE: Enhancing Resilience of Communities and Territories Facing Natural and Na-tech Hazards. EU: European FP7 project, 2011
- Adger, W. Neil, and Maureen Agnew, New indicators of vulnerability and adaptive capacity, Vol. 122, Tyndall Centre for Climate Change Research, Norwich, 2004
- Susan L. Cutter & Christina Finch, "Temporal and spatial changes in social vulnerability to natural hazards", Proceedings of the national academy of sciences 105.7 (2008), pp. 2301-2306
- Shabana Khan, "Vulnerability assessments and their planning Kathleen J. Tierney, Ronald W. Perry & Michael K. Lindell (Eds.), Facing the unexpected: Disaster preparedness and response in the United States, Joseph Henry Press, Washington D.C, 2001
- Isaac Ashkenazi, Carmit Rapaport, Nicholas Kelling, Michel Izygon & William Buras, "Stress Management as Key Factor for Enhanced First Responder Training: Virtual Reality at the Service of Life Savers", Jems, 9 September 2021
- Thomas Wolke, Risk Management, De Gruyter Oldenbourg, 2017
- Brenda Phillips, "Pre-event planning for post-event recovery", International Journal of Mass Emergencies and Disasters 31(3), 2013, pp. 403–408
- Philip R. Berke, & Thomas J. Campanella, "Planning for post-disaster resiliency", The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science 604, 2006, pp. 192–207
- Crawford S. Holling, "The resilience of terrestrial ecosystems: local surprise and global change", in Clark, W.C. and Munn, R.E. (Eds), Sustainable Development of the Biosphere, Cambridge University Press, Cambridge, 1986, pp. 292-317
- .Ibid
- E.P Dalziell & S.T McManus, "Resilience, vulnerability, and adaptive capacity: implications for system performance", 1st International Forum for Engineering Decision Making (IFED), Stoos, December 5-8 2004, p. 17
- David F. Gillespie & Calvin L. Streeter, "Conceptualizing and measuring disaster preparedness", International Journal of Mass Emergencies and Disasters 5(2), 1987, pp.155-176
- Michael McGuire & Chris Silvia, "The effect of problem severity, managerial and organizational capacity, and agency structure on intergovernmental collaboration: Evidence from local emergency management", Public Administration Review 70(2), 2010, pp. 279-288
- UNISDR, Disaster preparedness for effective response: Guidance and indicator package for implementing priority five of the Hyogo Framework, United Nations Office for Disaster Risk Reduction, Geneva, 2008
- Samantha Penta, James Kendra, Valery Marlowe & Kimberly Gill, "A disaster by any other name?: COVID-19 and support for an All-Hazards approach", Risk, Hazards & Crisis in Public Policy, 2021
- Donald A. Donahue, Stephen O. Cunnion, C. D Balaban & Ken Sochats, "The all needs approach to emergency response", Homeland security affairs 8(1), 2012, pp. 1-17
- Moran Bodas, Thomas D. Kirsch, & Kobi Peleg, "Top hazards

- לחירום ועל יכולת ההתמודדות והתנהגות האוכלוסייה במצבי חירום; כל זאת באמצעות מומחיות וכלים מקצועיים שאובים מתחום מדעי ההתנהגות.
23. ענף אג"מים הוא יחידה רבת פנים ויכולת אנושיות וטכנולוגיות שמטרתה יצירת תמונת מצב מידית על בסיס נתונים הנאגרים ממקורות שונים. הענף החדש, שהוקם בשנת 2018, נהנה מהיתרון של "לוח חלק" בשונה ממערכות מידע המוקמות בצה"ל ומתבסס על היתרונות של שימוש ברשת האינטרנט האזרחית (WWW). עובדה זו מסבירה את הצלחתו הטכנית, אך לא את הצלחתו המהותית. ההצלחה המהותית, באה לידי ביטוי ביכולת לתת ארגונים ממשלתיים, רשויות מקומיות, ארגונים עסקיים וארגוני חברה אזרחית לפעילות אג"מים, קשורה בהמחשתו של הערך המוסף לכולם.
24. Sensitivity StoryMap for Albanian Earthquake - <https://bit.ly/3HCNtvN>
25. <https://bit.ly/3JESvJL>
26. בסך הכול נכללו 194 רשויות להן ציוני מדד פגיעות האוכלוסייה וציון רמזור (הפער בכמות הישובים נובע מחישוב אזורים גיאוגרפיים שונים בשני מקורות הנתונים). לכל יישוב חושב ציון הרמזור הממוצע על-פי 363 ציוני רמזור (אחד בכל יום) שניתנו במהלך התקופה המצוינת.
- מנהיגות בתנאי אי ודאות - המאבק בקורונה בפיקוד כמקרה מבחן**
1. הפיקוד הבכיר מתייחס לדרג מפקדי הנפות, מפקדי המחוזות ומפקדת פקע"ר.
2. המקור המרכזי ללמוד על אודות תפיסת המנהיגות ההסתגלותית מצוי בעבודתו של פרופ' רון חפץ מהרווארד, יחד עם שותפים שונים, בין השאר בספרו Leadership Without Easy Answers. הבסיס הערכי שעליו עומדת המנהיגות ההסתגלותית הם ערכים דמוקרטיים. תפיסה זו מושתתת על הרעיון לפיו כל אדם יכולת בחירה עצמית ויכולת השפעה.
3. לוסם בן חמו, על ניהול, הובלת צוותים ואושר בעולם ממנה. מנהיגות 3.0, מטר, בני ברק, 2020.
4. שי בן יוסף, ניווט במורכבות מסע בעולם מפתיע, ניב, הרצליה, 2021.
5. יצחק בנבניסטי וגיל לוריא, "הפרקטיקה של אג"ם וגם": מודל להטמעת מדיניות פרדוקסלית על ידי מנהלים", הפרקטיקאי (אפריל 2019), עמ' 4-9.
6. בן יוסף, 2021.
7. יעקב בן עמי, "ארגונים בהפרעה דו קוטבית", ניהול משאבי אנוש 303-304 (מרס'-אפריל 2013).
8. אלמוג ש, שחף ק ואסנין א, מנהיגות במרחבים משותפים בצה"ל, ביסל"ם, 2021, מסמך פנימי. ההגדרה הנפוצה ביותר למנהיגות משותפת: תהליך השפעה דינמי ואינטראקטיבי, בין פרטים בקבוצה שבה המטרה היא להוביל האחד את השני ליעדי הקבוצה, המטרות הארגוניות או שניהם (Conger & Pearce 2003-2003, "אצל אלמוג ושר"ת)
9. יותם הכהן, "בין מנהיגות אנתטית למנהיגות הסתגלותית", dialogue 2014
10. Boas Shamir & Galit Eilam, "What's your story? A life-stories approach to authentic leadership development", The Leadership Quarterly 16, (2005), pp. 395-417
11. ריאיון של הכותבים עם אל"ם (מיל') איציק בילט, מרכז הארץ, ספטמבר 2021.
12. תחום התנהגות האוכלוסייה הוא אחד מן התפיסות החשובות ביותר בתורת ההפעלה implications: a case study of the Hutt Valley, New Zealand", Natural Hazards 64.2 (2012), pp. 1587-1607
9. Susan L. Cutter, Bryan J. Boruff & Shirley W. Lynn, "Social vulnerability to environmental hazards", Social science quarterly 84.2 (2003), pp. 242-261
10. Susan L. Cutter et al, "A place-based model for understanding community resilience to natural disasters." Global environmental change 18.4 (2008), pp. 598-606
11. Seth E. Spielman, et al. "Evaluating social vulnerability indicators: criteria and their application to the Social Vulnerability Index", Natural Hazards 100.1 (2020), pp. 417-436
12. Mark C. Dunning & Susan E. Durden, "Social vulnerability analysis methods for Corps planning", US Army Engineer Institute for Water Resources, 2011
13. Barry E. Flanagan et al. "A social vulnerability index for disaster management", Journal of homeland security and emergency management 8.1 (2011)
14. C.T. Emrich et al, "Climate-sensitive hazards in Florida: identifying and prioritizing threats to build resilience against climate effects", (Hazard and Vulnerability Research Institute: Columbia, SC, USA (2014
15. U.S. Environmental Protection Agency, "Climate change in the United States - benefits of global action", Benefits of Global Action. Environmental Protection Agency, Ofce of Atmospheric Programs. EPA 430-R-15-001, 2015, p. 94
16. Susan L. Cutter, Jerry T. Mitchell, and Michael S. Scott, "Revealing the vulnerability of people and places: A case study of Georgetown County, South Carolina", Annals of the association of American Geographers 90.4 (2000), pp. 713-737
17. Mark Woodward, Peter Brindle & Hugh Tunstall-Pedoe, "Adding social deprivation and family history to cardiovascular risk assessment: the ASSIGN score from the Scottish Heart Health Extended Cohort (SHHEC)", Heart 93.2 (2007), pp. 172-176
18. Christian Kuhlicke et al, "Contextualizing social vulnerability: findings from case studies across Europe", Natural Hazards 58.2 (2011), pp. 789-810
19. Isaac Ashkenazi & Carmit Rapaport, "Saving lives versus saving dollars: The acceptable loss for coronavirus disease 2019", Critical care medicine 48.8 (2020), p. 1243
20. Gertud Sofie Hafstad & Else-Marie Augusti, "A lost generation? COVID-19 and adolescent mental health", The Lancet Psychiatry (2021
21. UN Food and Agriculture Organization, 2020
22. ענף התנהגות אוכלוסייה בפיקוד העורף הוא מוקד ידע לאומי בנושא התנהגות אוכלוסייה בחירום, באמצעות פיתוח ידע ומחקר בתחום, במטרה להשפיע על הכנת אוכלוסייה

הערות למאמרים בגיליון מערכות - פיקוד העורף וההתמודדות עם הקורונה

5. את המלצות והעקרונות המוצעים של הצוות בנושא "התו הסגול" ניתן למצוא במסמך "דוח מס. 6 - דו"ח מסכם: ראייה שלמה לניהול השוטף של המגפה" של צוות המומחים המייץ למ"ל להתמודדות עם מגפת הקורונה, 20 במאי 2020, עמ' 30-31, 72-73 <https://bit.ly/3DtAoCv>
6. WHO and ILO, "Preventing and Mitigating COVID-19 at Work", Policy Brief, 19 May 2021
7. Guidance on Preparing Workplaces for COVID-19", Occupational Safety and Health Administration, U.S. Department of Labor, March 2020
8. HM Government, "COVID-19 Secure: Safer Public Places – Urban Centres and Green Spaces" July 31, 2020
9. [/https://corona.health.gov.il/ramzor](https://corona.health.gov.il/ramzor)
10. European Commission, "A Common Approach to Travel Measures in the EU" - <https://bit.ly/3Io85ZO>
11. [/https://covid19.ca.gov/safely-reopening](https://covid19.ca.gov/safely-reopening)
12. The Embassy of Mexico in the United States, "Mexico's Covid-19 Monitoring System" - <https://bit.ly/31nYUrP>
13. מפקדת פקע"ר, מחלקת התורה והפיתוח, "קביעת מדיניות ההתגוננות בפקע"ר", ינואר 2015, עמ' 7.
14. Mally Shechory Bitton and Avital Laufer, "Fear of the Unknown: Does Fear of Terrorism Differ from Fear of Contracting COVID-19?", *Frontiers in Psychology*, Vol. 12, June 2021
15. Eyal Lahav, Shosh Shahrabani and Uri Benzion, "Emotions, Risk Perceptions and Precautionary Actions of Citizens During a Military Operation Using a New Defence Technology: The Israeli Case of the Iron Dome," *Defence and Peace Economics*, Vol. 30, Issue 6, 2019, pp. 666-686
16. תקנות סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה) (הגבלת פעילות במקומות עבודה), תש"ף-2020
17. מאמר זה לא נבנה על מחקר מדעי, וממצאיו מבוססים על תצפיות בלבד. בשל כך, לצורך פיתוח מתודולוגיה חוצה איזמים, נומלץ לבצע מחקר מדעי שיגדיר בצורה ברורה יותר את האיומים השונים, את המאפיינים ואת צעדי מדיניות ההתגוננות נגדם. מחקר כזה רצוי שיבחן את כלל האיומים לעורף הישראלי, לרבות סיכונים טבע, מתקפות סייבר ואירועי חומ"ס.

דע ילידי: הקהילה הבדואית ופקע"ר בקורונה

1. Nuzha Allassad Alhuzail, "Being a girl in a polygamous family Implications and challenges", *Child and Adolescent Social Work Journal*. 37(May 2019), pp. 97-107
2. Edson Munsaka & Ernest Dube, "The Contribution of Indigenous Knowledge to Disaster Risk Reduction Activities in Zimbabwe: A Big Call to Practitioners", *Ja'mba Journal of Disaster and Risk Studies*, 10(1) (May 2018), pp.1-8
3. Wolfgang Wagner, "Social representations and beyond: Brute facts, symbolic coping and domesticated worlds", *Culture & Psychology* 4 (3), 1998 pp. 297-330
4. Nuzha Allassad Alhuzail, & Merav Moshe Grodovisky, "Sudden

- של פקע"ר. בבסיסה היא עוסקת בהבנת המגמה של התנהגות הקהילה או חלקים ממנה, בשגרה ובחירום, לנוכח התרחשויות שונות באותה קהילה או בסביבתה. קה"א"ים (קציני התנהגות אוכלוסייה) הם אנשי מקצוע מיומנים מתחום מדעי החברה וההתנהגות, ומשולבים במרבית יחידות הקישור לרשות בישראל וכן בכל גדוד, בכל נפה ובכל מחוז בדרג המפקדות.
13. המבצע בשכונת רמות בוצע לנוכח הפיכתה לשכונה "אדומה" במדד הרמזור בתחילת יולי 2020, ושמו היה מבצע "פנחס" על שם פרשת השבוע באותו שבוע. במבצע הפעילה החטיבה כוחות גדולים ברחבי השכונה, וסייעה לוועד הקהילה בלבוס את התחלואה הרבה וללמוד כיצד לנהל בעצמם את המאבק בקורונה באמצעות מודל שנקרא "ירוקה בזכות עצמה".
14. ביטוי מיטבי לתפיסת פקע"ר, הגורסת כי על ראשי הרשויות להוביל את פעולות הסיוע האזרחי (ואחרות) בסיוע של פקע"ר ולא בהובלתו.
15. חיפה מחולקת לשבעה חבלים. בכל חבל מספר שכונות שלהן מאפיינים שונים של אוכלוסייה הן בהרכב החברתי והן בהיבטים נוספים. העיר ידועה במיוחד כעיר רב-תרבותית בעלת אוכלוסייה מגוונת.
16. פקודה צה"לית שנכתבה על-ידי אמ"ץ, ועודכנה מעת לעת בהתאם למצב התחלואה ביחידות צה"ל. הפקודה חייבה את כל יחידות הצבא, והפרידה בין יחידה מבצעית ליחידה עורפית וכן בין יחידה בתנאי שירות סגורים ובין יחידה בתנאי שירות פתוחים. לכל פקודה כזו נעשתה גזירה על-ידי פקע"ר שהתאמה לאופי השירות של יחידותיו.
17. לנוכח החלטת ועדת מזרחי, החל במרס 2020 פורקו מחוזות רח"ל (רשות החירום האלומית) המקבילים למחוזות פקע"ר, וסמכויותיהם האופרטיביות הועברו למחוזות פקע"ר. חלק מהסמכויות הוא לבצע אימונים וביקורת ברשויות המקומיות, על-פי מחזור תלת שנתי קבוע מראש.
18. הביטוי הטוב ביותר למימוש תפיסה זו, היה בתפקוד המצוין של המרחב האזרחי ושל יחידות פקע"ר בעשרת ימי מבצע "שומר החומות" במהלך מאי 2021.
19. הספר תפיסת המנהיגות הכתומה נוסח בתקופתו של איל אייזנברג כמפקד פקע"ר ב-2014, ממפה את סביבת הפעולה הייחודית למפקדי פקע"ר ומציג את "העקרונות למנהיגות כתומה".

מדיניות התגוננות נגד איום הקורונה ואיומים מלחמתיים - השוואת מאפייני האיומים וצעדי ההתגוננות

1. Mark A. Miller, Cecile Viboud, Marta Balinska, and Lone Simonsen, "The Signature Features of Influenza Pandemics – Implications for Policy", *The New England Journal of Medicine*, 2009; 360: 2595-2598
2. Shiqin Li, Sijia Li, Cyrollah Disoma, Rong Zheng, Mei Zhou, Aroona Razaq, Pinjia Liu, Yuzheng Zhou, Zijun Dong, Ashuai Du, Jian Peng, Liqiang Hu, Jufang Huang, Pinghui Feng, Taijiao Jiang, Zaxian Xia SARS-CoV-2: Mechanism of infection and emerging technologies" for future prospects," *Reviews in Medical Virology*, 2021
3. מפרוץ מגפת הקורונה הועלתה השאלה אם אוכלוסיות מסוימות נדבקות פחות בנגיף מאשר אוכלוסיות אחרות (על בסיס גנטי, גזעי, מחלות רקע, מיקום, מין, סוג דם וכדומה) ואם כן או לא. מעבר להשערות בעניין, טרם נמצאו מחקרים והסברים מדעיים לתופעה זו ככל שהיא קיימת.
4. Nicky Phillips, "The Coronavirus is here to stay – here's what that means", *Nature, News Feature*, 12 February 2021

חשיבות החוסן המנטלי של משרתי המילואים בגודי החילוץ בקורונה

1. מולי להד, מודל החוסן הרב-ממדי BASIC-Ph ושימושו ברמת הפרט, הקבוצה הארגון, המרכז לפיתוח משאבי התמודדות, קרית שמונה, 1999, עמ' 5-18.
2. Fran H Norris, Susan P Stevens, Betty Pfefferbaum, Karen F Wyche, Rose L Pfefferbaum, "Community resilience as a metaphor, theory, set of capacities, and strategy for disaster readiness". *Am J Community Psychology*. 41 (1-2) (March 2008), pp 50-127.
3. Mei-Fang Fan, "Disaster governance and community resilience: reflections on Typhoon Morakot in Taiwan". *Journal of Environmental Planning and Management*, 58(1) (2015), pp 24-38; Brian M Iacoviello, Dennis S Charney. "Psychosocial facets of resilience: implications for preventing post-trauma psychopathology, treating trauma survivors, and enhancing community resilience". *European journal of psychotraumatology*, 31 January 2014; Douglas Paton, David Johnston. *Disaster resilience: an integrated approach*. Charles C Thomas Publisher. Illinois, 2017.
4. Smith, B. W., Tooley, E. M., Christopher, P. J., Kay, V. S. "Resilience as the ability to bounce back from stress: A neglected personal resource?". *The Journal of Positive Psychology*, 5(3) (2010), pp 166-176.
5. Shmuel Lahad, Yehuda Shacham, Shulamit Niv. "Coping and Community Resources in Children Facing Disaster", (2000). In A.Y. Shalev, R. Yehuda, & A. C. (Ed). *International Handbook Of Human Response To Trauma*. Springer, Boston. pp 389-395; Stevan E Hobfoll. "Conservation of resources theory: Its implication for stress, health, and resilience". (2011). In S. Folkman (Ed.), *The Oxford handbook of stress, (health, and coping*. Oxford University Press, Oxford (pp. 127-147).
6. משה פרחי, "משוואת החוסן האפקטיבי", בתוך: חוסן תפקודי - מקראה, המכללה האקדמית תל-חי (טרם פורסם).
7. אהרון אנטונובסקי, "המודל הסליווגני כתיאוריה מכוונת בקידום הבריאות". מגמות, כרך ל"ט מס' 1-2, אייר תשנ"ח (מאי 1998).
8. Betty Pfefferbaum, Rose L Pfefferbaum, Richard L Van Horn, "Community resilience interventions: Participatory, assessment-based, action-oriented processes", *American Behavioral Scientist*, 59(2) (2015), pp 238-253.
9. רועי דנון, אבישי אנטונובסקי, לאה שלף ומרים שיף. "משימת תגבור מד"א בעת המענה המבצעי בפקע"ר להתמודדות עם משבר מחלת הקורונה (covid-19): הכנה מנטאלית של הכוחות בידי גורמי בריאות הנפש", הרפואה הצבאית כ(47) (ספטמבר 2020).
- Violent Death: Caregivers' Strategies for Coping with a Traumatic Event in a Bedouin Community", *British Journal of Social Work*, 2021.
5. Jill Littrell & Elizabeth Beck, "Predictors of Depression in a Sample of African-American Homeless Men: Identifying Effective Coping Strategies Given Varying Levels of Daily Stressors", *Community Mental Health Journal* 37(1) (February 2001), pp. 15-29
6. Kristen Magis, "Community Resilience: An Indicator of Social Sustainability". *Society & Natural Resources* 23(5) (April 2010), pp. 401-416
7. Daniel McIntosh, "Religion-as-Schema, With Implications for the Relation Between Religion and Coping", *International Journal for the Psychology of Religion* 5(1), 1995, pp, 1-16
8. Avital Laufer & Zahava Solomon, "The Role of Religious Orientations in Youth's Posttraumatic Symptoms after Exposure to Terror", *Journal of Religion and Health* 50(3), 2011, pp. 687-699
9. George J. Sefa Dei & Alireza Asgharzadeh, "The Power of Social Theory: The Anti-Colonial Discursive Framework". *The Journal of Educational Thought (JET)/Revue De La Pensée Éducative* 35(3) (December 2001), pp. 297-323
10. Wagner, 1998
11. Ibid
12. Fareda Banda, "Project on a Mechanism to Address Laws that Discriminate Against Women", U.S Department of Justice - Office of Justice Programs, 6 March 2008
13. Daniel Aldrich, *Building resilience: Social capital in post-disaster recovery*, University of Chicago Press, Chicago, 2012; Josef S. Mayunga, *Measuring the Measure: A Multi-Dimensional Scale Model to Measure Community Disaster Resilience in the US Gulf Coast region*, Doctoral dissertation, Texas A&M University, 2009
14. Gary S. Becker, "Front matter, human capital: a theoretical and empirical analysis, with special reference to education", in Gary S. Becker, (Ed.) *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education*, Second Edition, NBER, New York, 1975, pp. 1-22; Pierre Bourdieu, "Culture reproduction and social reproduction", 1977, in J Karabel & A H. Halsey, (Eds.), *Power and Ideology in Education*, Oxford University Press, New York, 1977, pp. 487-511
15. Miriam Billig, Robert Kohn & Itzhak Levav, "Anticipatory stress in the population facing forced removal from the Gaza Strip". *The Journal of Nervous and Mental Disease* 194(3) (March 2006), pp. 195-200
16. Alhuzail, & Grodovisky, 2021
17. Ibid
18. מרכז סיוע לאזרח שהוקם בפקע"ר והיה מרכז סנכרון ותיאום מאמצים בין משרדי